

Valeriu Lupu

Doctor în științe medicale

***Istorie, Spiritualitate
și
Cultură Românească***

Tuturor celor care prețuiesc valorile naționale:

PATRIA, LIMBA ȘI CREDINȚA

pentru că părinții și țara nu se vorbesc de rău niciodată

Editura Magic Print

2021

Prefață	9
Argument	15
I. ISTORIE	
I.1 România și românismul în viziune eminesciană	18
Românismul eminescian	
Naționalismul eminescian	
În loc de concluzii	
Bibliografie selectivă	
I.2 Autohtonismul românesc în viziune eminesciană	26
Specificul național în cultură	
Eminescu și autohtonismul românesc	
Fundamentul autohtonist al gândirii eminesciene	
Autohtonismul și ideea balcanică	
Perpetuarea autohtonismului eminescian	
În loc de concluzii	
Bibliografie selectivă	
I.3 Mareșalul Ion Antonescu în istoria neamului românesc	38
Realitățile dureroase ale vremii	
Dificultatea de a alege între două rele	
Ion Antonescu la 75 de ani de la execuția sa	
Prin forța împrejurărilor	
Pomenire? sau comemorare	
Bibliografie selectivă	
I.4 Medicina în epoca ștefaniană și bolile voievodului	48
Medicina Evului Mediu	
Medicii voievodului Ștefan cel Mare	
Suferințele voievodului	
Sfârșitul lumesc și disputele posterității	
Ștefan Vodă între lumea de aici și lumea de dincolo	
Concluzii	
Bibliografie	
I.5 Elena Cuza și concepția ei despre familie	63
Feminismul între realitate și prejudecată	
Câteva date biografice	
Noblețe, eleganță și generozitate	

Doamna Elena - între virtute și jertfă	
Elena Cuza - simbol al credinței și iertării	
Epilog	
Bibliografie selectivă	
<i>1.6 Diaspora românească între comunitățile istorice și migrația economică</i>	72
Comunitățile istorice - enclave ale românismului	
Comunitățile istorice dincolo de Republica Moldova	
Comunitățile istorice din perspectiva românească	
Migrația românească și istoria ei	
Diaspora românească astăzi	
România și românii de pretutindeni	
În loc de concluzii	
Bibliografie	
<i>1.7 Din istoria medicală a vasluiului</i>	109
Spitalul lui Drăghici și personalități medicale ale vremii	
Personalități medicale ale locului și evoluția spitalului	
Lansarea monografiei spitalului – ediția II-a	
În concluzie	
<i>1.8 România educată din perspectivă eminesciană</i>	115
Realități românești	
Unde este Familia?	
Dar Biserica cu funcția ei moralizatoare?	
România educată și percepția publică	
În concluzie	
Bibliografie	
<i>1.9 S-a stins o mică stea din constelația Luceafărului</i>	130
Moștenirea eminesciană și greutatea ei	
Profilul unei luptătoare pe tărâmul memoriei	
<i>1.10 Ioan Gh Buzdugan și epidemiologia vremurilor Sale</i>	133
O viață dedicată sănătății publice	
Perioada vasluiană a unui epidemiolog de elită	
În loc de încheiere	
<i>1.11 Pandemia cu coronavirus și sistemul medico-sanitar</i>	139
Sistemul medical și epidemia de coronavirus	
Realități pandemice românești	

Medicina primară și supravegherea epidemiologică
Sănătatea publică și mediul
Serviciul de urgență în context epidemic
Spitalul și corpul medical în mentalul colectiv
Întrebări pertinente și necesare
Coronavirusul în perspectiva viitorului
Bibliografie selectivă

I.12 Epoca coronavirus și bioetica 156

Comunitatea și sistemul medico-sanitar
Relația medic-pacient în context epidemic
Principiile eticii medicale în vremuri de pandemie
Binele individual și binele colectiv în context pandemic
Pandemia cu coronavirus din perspectiva bioeticii
Ce e de făcut? și care ar fi perspectiva
În loc de încheiere
Bibliografie

I.13 Pandemia cu coronavirus – între precauție și prudență 175

Între precauție și prudență – ca alternativă
O evaluare necesară
Istoria carantinei și avatarurile ei
Scurtă istorie a măștii
Distanțarea fizică și avatarurile ei
În loc de încheiere

I.14 Vaccinarea copiilor în România 196

Realitățile românești în domeniul vaccinologiei
Realizările ultimilor 10 ani în vaccinologia românească
Aspecte etice privind vaccinarea la copil
Cauzele neîncrederii în vaccin și posibile remedii

II. SPIRITUALITATE

**II.1 Părintele Ignatie - între lumina Adevărului divin și
întunericul ideologiilor postmoderne** 210

Filosofia creștină – filosofie de viață
Părintele Ignatie și asaltul ideologiilor postmoderne
A separa răul de bine – o atitudine necesară
Omul nou din perspectivă "progresistă"
O realitate tristă și un avertisment pe măsură
În loc de concluzii

Bibliografie	
II. 2 Catedrala Națională-templu al recunoștinței și spiritualității românești	226
Ideea construirii unei Catedrale a Mântuirii Neamului	
Legenda Meșterului Manole și proiectul catedralei	
Sorocul unei mari împliniri	
Trăire spirituală și semnificație istorică	
Bibliografie	
II.3 Voievodul Vasile Lupu - între unitatea națională și unitatea panortodoxă	242
Vasile Lupu – date biografice	
Modernizarea statului moldovean	
Ideea unității naționale	
Emanciparea culturală a Moldovei în epoca vasiliană	
Dimensiunea spirituală a domniei lui Vasile Lupu	
Sinodul de la Iași	
Concluzii	
Bibliografie selectivă	
II.4 Grigorie Leu - între conștiința martirică și moartea martirică	261
Martiraj și moarte martirică	
Martiriul în istoria creștinismului	
Biserica Ortodoxă Română și realitățile istorice ale sec XX	
Cum ar fi posibil martiriul dacă n-ar fi călăul?	
Grigorie Leu – biografia unui martir	
Pastorația în locurile natale și prigoana comunistă	
În loc de încheiere	
Bibliografie selectivă	
II.5 Bucuria împlinirii duhovnicești	285
II.6 În amintirea unui luptător: Constantin Emil Buceanu	288
În căutarea modelului	
O biografie zbuciumată și tristă	
Ipostazele unei existențe exemplare	
În loc de încheiere	
II.7 Părintele capelan Petru Vulpe (1931-2017)	294
II.8 Bunăvestirea vieții și dreptul de a fi	297
II.9 Pledoarie pentru viață la început de drum	300

II.10 Credința - ca instrument al vindecării	304
Credința ca fenomen spiritual	
Credința - o cale deschisă către vindecare	
Reintegrarea credinței în actul vindecării	
Bibliografie	
II.11 Vindecarea - între terapia medicală și terapia spirituală	311
Introducere	
Vindecarea trupească din perspectivă medicală	
Vindecarea sufletească, spirituală sau duhovnicească	
În loc de încheiere	
Bibliografie	
III. CULTURĂ ROMÂNEASCĂ	
III.1 Mihai Eminescu – un miracol al culturii române	323
Edificiul lingvistic eminescian	
Eminescu și cântecul naturii	
Eminescu – portdrapelul Românismului	
Filosoful și analistul politic	
În loc de concluzii	
III.2 Arheu la aniversare	330
III.3 Globalizarea și ochiul magic al culturii	331
Informația și cultura	
Meridianul Cultural Românesc-mesager al românismului	
III.4 La ceas de veghe	334
III.5 Televiziunea-mesager al actului de cultură	339
Televiziunea și impactul său social	
Televiziunea la Vaslui	
III.6 Jurnalismul cultural și presa zilelor noastre	343
Comunicarea și presa zilelor noastre	
Scurtă privire retrospectivă	
Și totuși jurnalismul cultural	
III.7 Curentul cultural - informațional - între protocronism și postmodernism	352
Cultura și reperele ei istorice	
Autohtonismul cultural și postmodernismul	
Curentul cultural- informațional și localismul cultural	
III.8 Fluxul informațional în activitatea de cercetare	358
Informația și cercetarea	

Standardizarea informației și rostul ei	
III.9 Maestrul Gheorghe Alupoaei - între sculptură și grafică	362
Scurtă schiță biografică	
Sculptura și portretul sculptural	
Grafica portretistică ca derivat artistic	
Gheorghe Alupoaei între monumental și miniatural	
Gheorghe Alupoaei - o revelație vasluiană în artă	
III.10 Biblioteca și universul poeziei lui Mihai Apostu	374
Truditori pe câmpul Limbii Române	
Mihai Apostu; poet și promotor al actului de cultură	
III.11 Nicolae C Paulescu la Biblioteca Națională a României	378
Paulescu în actualitate	
Consacrarea istorică a unei valori mondiale	
Paulescu și epoca postpaulescu	
III.12 George Anca - o personalitate reprezentativă pentru cultura română	384
III.13 La ceas de amintire și aniversare	386
Profesor dr Dumitru V Marin la a 80-a aniversare	
Pe drumul caravanei sale	
III.14 Liceul Anghel Rugină - între istorie și performanță	389
De la istorie la faptă	
Un nou început promițător	
Provocările prezentului în perspectiva viitorului	
III.15 O punte între profesionalism și cultură	393
III.16 O nouă carte în peisajul cultural vasluian	396
III.17 Un eveniment cultural-științific de anvergură națională	399

I.1 România și românismul în viziune eminesciană

***"Daci sau romani, romani sau daci;
 e indiferent: suntem români și punctum"***

Mihai Eminescu

Mihai Eminescu s-a declarat întotdeauna român, a îmbrățișat ideea românismului și a pledat în scrierile și atitudinile sale publice pentru ideea unității de neam și țară, pe care le vedea întotdeauna într-un tandem nedespărțit. *"Suntem români și punctum"*, cu alte cuvinte orice altă aserțiune, orice altă demonstrație, orice altă considerație este din start anulată, sau respinsă, ca fiind înafara temei în discuție și, mai ales, înafara adevărului istoric.

Și ca să ilustreze acest adevăr, consacrat istoric, el creionează situația românilor în spațiul lor natural prin afirmația, fără echivoc, că *"românii nu sunt nicăieri coloniști, venituri sau oamenii nimănui, ci pretutindeni unde locuiesc sunt autohtoni, populație nepomenit de veche, mai veche decât toți conlocuitorii lor. Căci astăzi dacă se mai ivește câte un neamț singular care caută să ne aducă de peste Dunăre, nu ne mai întrebăm ce zice acest om, ci ce voiește el (teoria austriacului Eduard Robert Rösler n.n.)(...).* *Daci sau romani, romani sau daci, e indiferent; suntem români și punctum; nimeni n-are să ne învețe ce-am fost, sau ce ar trebui să fim: voim să fim ceea ce suntem, români"*.

Afirmațiile eminesciene, extrem de categorice, doreau să stăvilească propaganda antiromânească și, în egală măsură, cosmopolitismul epocii care contestau românismul și spațiul său dovedit istoric, situație care nu este străină nici zilelor noastre când, prin diverse proiecte și programe, se încearcă

relativizarea adevărului istoric în favoarea globalizării, multiculturalismului și diversității (vezi "România educată" din strategia Academiei Române - 2015 și proiectul prezidențial cu același nume – 2018). Ba mai mult, prin citarea trunchiată a gândirii poetului, se încearcă deturnarea înțelesului eminescian al termenului de român. *"A fi român nu este un merit, nu e o calitate sau monopol special ci o datorie pentru orice cetățean al acestui stat, ba chiar pentru orice locuitor al acestui pământ"* eludând intenționat concluzia eminesciană a aserțiunii *"care este moștenirea în exclusivitate și istorică a neamului românesc. Acesta este un lucru care se înțelege de la sine"* ("Timpul", 1 aprilie, 1881).

Ceea ce zic ei? ne-am lămurit, ceea ce voiesc ei însă, ne-ar putea lămuri un scurt excurs istoric al raporturilor românismului cu Europa începând cu secolul al XIX-lea, când tentativele menite să ne îndepărteze de matca noastră spirituală devin tot mai evidente. Am aici în vedere, îndeosebi, mișcarea pașoptistă și iluminismul românesc care încearcă să ne smulgă din sfera de influență orientală, susținută de mișcarea panslavistă și suzeranitatea otomană, dar și mișcarea junimistă, care denunță formele fără fond din cultura română și, prin implicare politică, încearcă o europenizare substanțială sub influențele franceze și germane ale timpului.

Reversul acestor tendințe va apărea în perioada interbelică, când obsesia culturii române va fi integrarea europeană, cu identitate proprie însă. Autohtonismul manifest prin cele trei curente majore ale epocii; poporanismul, sămănătorismul și gândirismul, va cunoaște o amploare fără precedent în toate domeniile culturii naționale. Acest trend ascendent va fi întrerupt brusc prin comunizarea României după cel de al doilea război mondial. România devine astfel captivă panslavismului sovietic, care prin comisarii sovietici, ne dirijau administrația și cultura cu ajutorul torționarilor autohtoni, mulți

dintre ei, din păcate, personalități de referință ale culturii noastre.

Chiar și în această tristă epocă, autohtonismul va răbufni în anii șaptezeci ai secolului trecut, ca o tentativă de legitimare a regimului comunist totalitar sub aripa cunoscutei mișcări protocroniste care va reuși totuși, să pună în valoare personalități culturale și științifice până atunci eludate. Or, nu trebuie uitat faptul că acest autohtonism își găsește chintesența în gândirea eminesciană și va atinge cotele cele mai înalte la începutul secolului al XX-lea, exprimat prin cuvintele lui Nicolae Iorga *"o țară a românilor, pentru români și numai a românilor"*, sau prin cuvintele lui Bogdan Petriceicu Hașdeu *"Democrație? Da, dar până la Românim și Românim până la moarte"*.

Românismul eminescian

Această apartenență etnică pe care Eminescu o clama în toate scrierile sale, avea să-i atragă din partea potrivnicilor chiar contestarea sa ca român. Însăși biografia scrisă de George Călinescu, considerat încă biograful său oficial, înșiră nu mai puțin de 10 posibile origini etnice ale poetului; de la bulgar la albanez, de la polonez la rutean, de la turc la suedez, dar numai român nu.

Vexat de această contestare încă din timpul vieții, Eminescu va răspunde posterității, cu sarcasmul care-l încerca la supărare *"eu nu mă supăr deloc de modul cum se reflectă persoana mea în ochii dumitale, căci de la așa oglindă nici nu mă pot aștepta la alt reflex. Dar acest reflex nu schimbă cu nimic realitatea, el nu mă oprește de a fi dintr-o familie nu numai română, ci și nobilă neam de neamul ei și – nu vă fie cu supărare – încât vă asigur că între strămoșii mei din Țara de Sus a Moldovei, de care nu mie rușine să vorbesc, s-ar fi aflat poate țărani liberi,... dar păzitori de temniță măcar nici unul"* Înсуși Barbu Ștefănescu Delavrancea **afirma** în "Telegraful

Român” că *”Eminescu a fost nu numai cel mai mare poet român, ci și cel mai strălucit reprezentant al conștiinței naționale”*

Mihai Eminescu își simțea și își clama etnicitatea lui prin două sentimente, două trăiri până la urmă, extrem de puternice, în virtutea cărora va milita cu toată puterea ființei sale pentru unitatea patriei și neamului său, încât îl va face pe Ion Slavici să consemneze; *”N-am cunoscut om stăpânit deopotrivă ca dânsul de gândul unității naționale și de pornirea de a se da întreg pentru ridicarea neamului românesc”*

Este vorba despre patriotism și naționalism, două noțiuni total diferite, dar care în limbajul public și politic al zilelor noastre se confundă de o manieră demagogică, prin exagerarea primului și minimalizarea celui de al doilea, cu scopul evident de a crea confuzie. Sunt noțiuni atitudinale pe care Eminescu nu le-a confundat niciodată, ba mai mult, le-a ierarhizat ca valoare umană cu acuratețea științifică de nivel academic. Pentru el neamul sau națiunea era totul, iar patria era doar spațiul în care o națiune se regăsește ca entitate. *”Nu voim să trăim într-un stat poliglot (multicultural n.n.) unde așa numita patrie este deasupra naționalității. Dacă e vorba ca acest stat să nu mai fie românesc, atunci ne este cumplit de indiferentă soarta pământului ei”* (*”Timpul”*, 31 iulie, 1880).

Și are dreptate, pentru că patriotismul este un sentiment care aparține zonei afective a comportamentului uman și consistă în atașamentul pe care ființa umană îl manifestă față de țara în care s-a născut și trăiește, de casa părintească în care a văzut lumina zilei și de baștina natală unde și-a petrecut copilăria. La Eminescu acest sentiment este extrem de puternic, elocvent și convingător încă din versurile adolescenței sale, inspirate din peregrinajul său ardelean în poezia *”Din străinătate”* și va rămâne toată viața dominat de aceeași dragoste și dor pentru plaiurile natale: *”Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă / L-al patriei dulci plaiuri, la câmpii răzători*

(...) *Da, da, aș fi ferice, de aș fi încă odată / În patria-mi iubită, în locul meu natal*".

Patriotismul său nu se va dezminți nici odată în atitudinile sale publice sau scrierile sale, întotdeauna manifestându-se cu aceeași intensitate, indiferent de circumstanțele zbuciumatei sale vieți. Căldura afectivității sale se revarsă ori de câte ori vine vorba despre țară sau scrie despre țară: *"E mică țărișoara noastră, îi sunt strâmte hotarele, greutățile vremilor au știrbit-o, dar această țară mică și știrbită e țara noastră, e țara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc, întrânsa găsim toate putințele dezvoltării noastre întocmai ca într-una oricât de întinsă"* ("Timpul", 2 noiembrie, 1879).

Naționalismul eminescian

La rândul său, naționalismul, este tot o formă de atașament care însă, depășește zona afectivă a comportamentului uman. De data aceasta, este vorba de neam sau nație, care are la originea sa ereditatea sau filiația genetică. De data aceasta atașamentul se manifestă față de părinți, moși și strămoși, față de copii, nepoți și strănepoți, veri, unchi și mătuși și toată încrengătura genealogică pe care o presupun gradele de rudenie și raporturile de familie.

Este de la sine înțeles că aceste legături, cunoscute încă din antichitate ca fundament al aceluia *jus sangvinaris* (dreptul sângelui) din dreptul roman, sunt mult mai puternice și prevalează întotdeauna în existența unei națiuni sau popor în fața patriotismului, cunoscut și el, tot din antichitate, sub sintagma *jus soli* (dreptul pământului).

Sorgintea naționalismului rezidă deci în filiația genetică, în ereditate, în națiune, realități incontestabile la care se adaugă ca elemente definitorii; limba (denumește chiar națiunea), spiritualitatea și cultura, tradițiile și obiceiurile, folclorul și datinile care poartă specificitatea națională. *"A aparține unei națiuni este*